

FUNDACIÓ FÀTIMA

Seu social: Barcelona

Àmbit geogràfic: Local

Forma jurídica: Fundació canònica

- 83 persones treballadores
- 1 persona treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 20 persones voluntàries

Nombre actual de persones ateses

- 50 persones ateses a serveis a la infància i la joventut
- 55 persones ateses a serveis a la gent gran

www.fundaciofatima.org

Breu història de l'organització

Fundació Fàtima és una organització sense ànim de lucre que acompanya les persones grans, els infants i els joves durant una etapa de la seva vida. És, també, una fundació canònica de l'Arxidiòcesi de Barcelona, constituïda per decret del Reverend Senyor Bisbe de Barcelona, amb data del 5 de febrer de 1952, i es regeix segons les normes del Dret Canònic. Està inscrita en el Registre Estatal d'Entitats Religioses del Ministeri de Presidència amb el número 000109.

Rendeix comptes a l'Oficina de Transparència, Suport Jurídic i Retiment de Comptes sobre Entitats Sotmeses a la Jurisdicció Episcopal de l'Arxidiòcesi de Barcelona, que actua com a Protectorat. La Fundació es regeix pels seus estatuts revisats el mes d'octubre del 2020, sense perjudici de les disposicions civils que li siguin d'aplicació.

La Fundació va néixer el 1943 amb la voluntat de ser al costat d'aquells que més ho necessitaven. En el seu inici atenia persones amb tuberculosi. El 1971, es va crear el centre residencial "la Llar", al barri del Carmel de Barcelona. El 1976, es va ampliar l'activitat amb un servei d'atenció a les persones grans, el Casal de Calella (a la comarca del Maresme). La Fundació va iniciar l'Espai Maternal l'any 2014 per donar suport a mares amb pocs recursos i va funcionar com a servei fins l'any 2017.

Missió

La nostra missió és acollir, acompanyar i tenir cura de nens, joves i persones grans, oferint-los una llar on trobar l'estima i el suport que necessiten.

Els nostres valors són:

Dedicació absoluta i vocació de servei.

Calidesa en el tracte. Les persones de les quals tenim cura, petites o grans, mereixen tota la nostra atenció i estima.

Servei a la persona, prestant atenció a totes les seves necessitats, que ajudin al seu correcte desenvolupament en qualsevol etapa de la vida.

Compromís continuat en la transmissió de valors com l'estima, la sinceritat, la responsabilitat, el respecte, l'espiritualitat i la justícia

Descripció de l'activitat

El Casal és una residència de caràcter familiar, ubicada al centre del municipi de Calella. Al centre facilitem i potenciem la interrelació entre els residents, el seu entorn i les seves famílies. Treballem al màxim les habilitats i capacitats de cada persona per afavorir la seva autonomia i atendre les seves necessitats.

Disposem de servei de Centre de Dia i de Menjador, per a persones que necessiten altres serveis de menor intensitat d'atenció. Tenim 47 places concertades per la Generalitat de Catalunya, on les persones grans són ateses 24 hores al dia, 365 dies l'any per un equip professional.

La Llar Infantil és la casa dels nens i nenes i adolescents -tutelats per la Generalitat de Catalunya- que, temporalment i per diferents raons, no poden seguir vivint amb la seva família. Durant la seva estada -en principi de curta durada- els acompanyem en el seu procés de creixement personal, cobrint les seves necessitats de protecció, educació i desenvolupament. 30 infants i adolescents que són atesos les 24 hores del dia, 365 dies de l'any per un equip transdisciplinari de professionals del món social, educatiu i sanitari.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

PROJECTE PSICOSOCIAL NOUS SENTITS, CREANT NOUS RELATS A LA VELLESA

Breu descripció

A la societat actual, les persones grans dependents sovint són relegades a ocupar un espai a les residències on són receptors de cures purament assistencials. Des del canvi de paradigma que contempla comprometre's a treballar amb el model ACP els residents passen d'aquest lloc de receptor a convertir-se en l'eix central dels professionals. Busquem posar en primer lloc la persona, tenint en compte la seva biografia, experiències, capacitats i limitacions i fer-la no només participant, sinó agent actiu de provocar canvis en el seu entorn. Sentir que les nostres accions tenen influència és una profunda necessitat humana que ens vincula a l'entorn i ens ajuda a mantenir la nostra identitat, inclús després d'haver entrat en processos de demència.

Nous Sentits pretén la promoció del benestar integral de les persones grans institucionalitzades i ambiciona fomentar una cultura grupal conformada per nínxols sensorials diversos en cada activitat, que ofereixin suport afectiu, l'intercanvi intergeneracional, la inclusió de persones amb deteriorament cognitiu i el sentit de contribució social.

A través de la nostra metodologia, utilitzem l'art col·lectiu, la psicomotricitat vivenciada i el teatre social com a eines d'expressió

i validació emocional així com fent-los participants de tot el procés i facilitant col·laboracions amb altres agents de la comunitat per garantir una autèntica participació ciutadana. Cal esmentar que en el projecte hi ha persones, que degut a afectacions neurològiques, han perdut la possibilitat d'expressar-se verbalment. Les activitats d'aquest projecte pretenen proveir d'oportunitats d'expressió dels participants en formes que siguin reconeixibles com a narratives, encara que les seves habilitats lingüístiques estiguin limitades. Per tant, els canals facilitadors han de garantir que les narratives que creem es fan en els termes del resident i no del professional, és aquí quan realment estem posant a la persona en el centre.

Aportació de valor de la iniciativa

La nostra iniciativa destaca pel seu enfocament innovador en combinar art col·lectiu, teatre i psicomotricitat per a millorar la qualitat de vida de persones amb demència, un col·lectiu que sovint és víctima d'aïllament i exclusió social. La col·laboració amb artistes professionals i la comunitat amplia l'abast de l'experiència, portant una exposició pública que sensibilitza sobre la demència a un públic més ampli. Creiem fermament en el potencial de transferència d'aquest enfocament a altres centres d'atenció a gràcies al rigor metodològic amb el qual hem desenvolupat i implementat cada activitat. La rellevància de la nostra iniciativa radica en el seu impacte positiu en el benestar emocional i social de les persones amb demència, així com en la conscienciació pública sobre aquesta condició.

Necessitat a la que respon

En ingressar a una residència les persones perden part del seu relat de vida, rols a la societat i dintre del seu cercle familiar. La solitud és un problema social que afecta amb més freqüència el col·lectiu de la gent gran a causa de factors demogràfics, nous estils de vida i les característiques pròpies d'aquest tram de la vida. La solitud i l'aïllament poden comportar conseqüències negatives sobre la salut emocional, mental i física empitjorant la qualitat de vida. El problema de la solitud no volguda no només afecta les persones que viuen soles al seu domicili, les persones grans que viuen en les residències molt sovint es troben en situació de solitud malgrat conviure amb altres persones. Es tracta d'una solitud subjectiva que té a veure amb el fet de sentir-se sol. Estem parlant d'un sentiment dolorós i temut que està relacionant amb la manca de vincles afectius i anul·lació de la participació social i la dissolució de la identitat. Els grups heterogenis i amb afectació del llenguatge són factors que agreugen el problema de les interaccions i acaben aïllant la persona en la residència que malgrat estar envoltada de gent no es relaciona amb ningú d'una forma significativa. Mitjançant el nostre projecte ens convertim en facilitadors d'aquestes interaccions provocant que les relacions personals tinguin lloc i s'estableixin els vincles i els aferraments que necessiten totes les persones.

Principals objectius assolits

Els objectius del projecte Nous Sentits estan basats en els factors terapèutics del grup de comunicació i suport proposats pel psiquiatra grupalista Irvin D. Yalom (1986). Hem aconseguit crear un espai de suport afectiu i comunicació, prevenint l'aïllament emocional. Hem afavorit l'expressió espontània dels participants a partir d'estímul innovadors i atractius que fomenten la creativitat personal. Hem donat veu a cada individu dins del grup de convivència més enllà de la narrativa emprada, prevenint la dissolució de la seva identitat en el grup institució. Hem treballat tenint en compte el principi de la universalitat i hem afavorit que es compartissin experiències del trajecte vital amb la resta del grup fomentant l'empatia, la re-significació i l'educació col·lectiva. S'han pogut contenir inquietuds i temors entorn la vellesa, la malaltia i d'altres fragilitats, a l'hora que es treballa les noves mirades a la vellesa, avalades per la neurociència. Els participants han gaudit de la interacció amb un mateix i amb els altres, com a font de plaer i alegria. Atorgant un sentit d'aportació social que transcendeix a les activitats realitzades durant el procés d'intervenció. A banda, hem aconseguit un impacte a la comunitat i hem establert vincles amb professionals i voluntaris que participaran en futurs projectes. Hem visibilitzat una nova manera de treballar amb el col·lectiu de la gent gran en institucions i hem començat a fer divulgació a altres entitats interessades.

Principals resultats obtinguts

El projecte va tenir una participació alta, 40 residents, el cent per cent dels quals pateixen algun grau de deteriorament cognitiu i/o físic. Nous Sentits a la Vellesa va tenir un impacte en els residents visible a partir de les interaccions que es van produir durant les sessions i també després de la bona rebuda de l'exposició en espai públic que va tenir més de deu mil visitants.

Nous Sentits també ha generat relacions i futures col·laboracions en la comunitat amb artistes locals, voluntaris i famílies i ens ha servit per detectar necessitats de les quals esdevindran futurs projectes amb els quals estem treballant actualment mantenint la nostra metodologia per aconseguir que les narratives d'expressió puguin anar més enllà del llenguatge.

Tots els participants amb capacitat verbal conservada han manifestat satisfacció per la participació en el projecte i els familiars han fet un gran nombre de feedbacks positius al llarg de tot el procés implicant-se i involucrant-se en les activitats, amb l'impacte positiu que comporta el fet de tenir més presència de les famílies a les institucions.

Abast de l'experiència

El projecte Nous Sentits té una durada d'uns nous mesos i culmina amb una exposició a un espai públic de Calella. Durant aquest temps es van fer les diferents propostes amb la nostra metodologia combinant obres artístiques amb col·laboracions externes

com per exemple l'elaboració d'un vitrall de grans dimensions, grups de psicomotricitat vivenciada dirigits per un especialista i grups de teatre social on comptem amb l'assessorament d'actors amateurs voluntaris. A banda, el nostre projecte involucra familiars de residents, voluntaris de la comunitat, un grup d'alumnes de quart d'ESO dels instituts de Calella i diversos artistes locals. Tot això té la finalitat de crear un autèntic treball en xarxa que permeti portar els beneficis del projecte més enllà de les portes de la residència. El nostre objectiu a llarg termini és convertir-nos en referents del sector en projectes psicosocials en residències i aconseguir millorar la qualitat de vida d'aquests col·lectius.

Persones implicades en l'experiència:

- Treballadores: 10
- Membres equips directius: 4
- Ateses: 50
- Voluntàries: 6

Principals factors clau d'èxit

- Enfocament integral: La combinació de grups de comunicació, art col·lectiu, psicomotricitat vivenciada i teatre social ofereix un enfocament holístic per a millorar el benestar de les persones grans.
- Documentació detallada: La claredat en la documentació dels processos permet una transferència efectiva i aplicabilitat en altres organitzacions.
- Capacitació especialitzada: El personal està capacitat de manera específica per a implementar les activitats de manera efectiva i garantir la continuïtat del projecte a mesura que es detecten diferents necessitats.
- Adaptabilitat a diferents contextos: Les activitats estan dissenyades per a ser flexibles i adaptar-se a les necessitats i característiques específiques dels diferents perfils de residents.
- Escalabilitat: El projecte té la capacitat de créixer i expandir-se per a aconseguir a un major nombre de persones grans beneficiàries.
- Participació comunitària: L'exposició pública de les activitats fomenta la participació activa de la comunitat, la qual cosa amplia l'impacte del projecte més enllà de la residència i atorga visibilitat i empoderament a les persones que hi participen.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

L'ingrés residencial és un moment dur on la persona s'ha vist obligada per alguna limitació física o cognitiva. Aquestes limitacions freqüentment afecten les habilitats socials fent que tingui més dificultats per relacionar-se. En molts casos hi ha afectació del llenguatge, agnòsies i memòria o limitacions visuals, auditives i motrius que dificulten les interaccions entre els usuaris.

A tot això se suma l'afectació de l'estat d'ànim que també es troba alterat per l'assimilació de la nova situació de dependència per les activitats de la vida diària. És freqüent que l'apatia i la somnolència per manca d'estímul acabin aïllant la persona inclús en una sala plena de gent. En algunes ocasions les persones se senten a més desarrelades, ja que la residència es troba lluny del seu antic barri. Això provoca que les famílies no puguin visitar-les amb la freqüència desitjada incrementant el malestar subjectiu.

En algunes residències els grups d'usuaris és heterogeni, amb persones de diferents edats i patologies que requereixen una figura externa com l'educador o el psicòleg per dinamitzar les activitats i afavorir la comunicació i l'establiment de vincles que no sorgeixen espontàniament. Així doncs, és a través de la intervenció directa que es poden proporcionar eines per gestionar les emocions negatives i convertir a la persona gran en participant actiu en experiències emocionalment positives per combatre la soledat, tant a dins de la residència com fora, en la comunitat.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

Els elements innovadors que aporta la nostra iniciativa és la metodologia de treball mitjançant projectes psicosocials que posen la persona en el centre de les actuacions convertint-los en agents actius i generadors de cultura. El treball que habitualment es fa amb el col·lectiu de la gent gran es limita a veure l'ocupació com a entreteniment o com una forma de repetir aquelles conductes que s'han fet tota la vida. El nostre projecte posa èmfasi en la necessitat que les residències poden i han de ser espais on sigui possible el creixement personal i on l'ocupació del temps és vista com una necessitat psicoemocional que ha de ser significativa per a la persona.

A banda la nostra visió contempla la participació ciutadana autèntica on les persones grans tenen oportunitats d'exposar les seves obres creades conjuntament amb artistes professionals en espais públics que permeten la visibilitat i la dignificació que mereixen. Els nostres equips de treball són multidisciplinaris per poder ajustar les intervencions a les necessitats de la persona que és tractada de forma integral.

Factors que permeten la transferència i replicabilitat

El nostre projecte es destaca pel seu enfocament integral i el seu potencial per a ser replicat en altres organitzacions. La combinació de les eines que hem aplicat, que són l'art col·lectiu, la psicomotricitat vivenciada i el teatre social han demostrat ser altament efectives en la millora del benestar de les persones grans. Aquestes intervencions són susceptibles de ser replicades a altres institucions. La documentació detallada dels nostres processos i la capacitació especialitzada del nostre personal garanteixen que és possible replicar les metodologies i fer-les servir per tractar diferents necessitats que es van detectant en el col·lectiu de la gent gran en entorns residencials.

El nostre impacte positiu no es limita únicament a la nostra residència, ja que també promovem la participació de la comunitat a través d'exposicions públiques, la qual cosa ofereix la possibilitat d'involucrar a un major nombre de persones i ampliar l'abast de la nostra iniciativa.

Aquests factors clau asseguren que el nostre projecte no sols beneficiï a la nostra comunitat actual, sinó que també tingui el potencial de generar un impacte positiu en un ampli espectre d'organitzacions i comunitats.